

na tom vrchu nad Špitálským polem že něco stavějí, nějaké sruby, a že je na tom vrchu hrubě lidí ve zbrani.

Mikuláš z Husi a Kuneš z Bělovic se na sebe podívali. Rozuměli si a byli oba spokojeni.

Už za šera se u Malešic setkali s jízdným houfцем svých lidí. Byli to Pražané, kteří na ně čekali. A před půlnocí dojel houf Mikuláše z Husi na Špitálské pole.

Na temeni Vítkovy hory bylo vidět načervenalou zář. Věděli už, že ty ohně tam zažehli bratří, kteří s bratrem Žižkou hradí ten vrch na ochranu cest k Horské a Poříčské bráně. Ale ještě větší zář viděli za řekou v Bubnech a nad nimi na výšině Letné. Tam byl nepřítel, jeho ležení.

Daleko nejeli. Hejtmané je zavedli do Králova dvora na Starém Městě, kde ležela tou dobou většina táborských bratří. Převedli je sem z bytů na Novém Městě, tu bylo volněji a prostranněji. Ondřej usnul záhy a spal jako zabitý i v tom neklidu a ruchu, jenž hlomozil na chodbě i na dvoře hned od prvního úsvitu.

...

Bylo dosti pozdě, když se Ondřej vypravil do města. Jen ze dvora vykročil a již viděl, jak se vše změnilo za těch několik dní, co byl z Prahy. Brána u Králova dvora byla silně osazena zbrojnými; střelci v bráně, střelci na podsebití brány i na hradbách. U brány stály vozy. Z jednoho skládali houfnici nově ulitou a chystali ji nahoru do brány, na druhé snášeli zbraně a zbroj. Všude ve městě bylo živo, všude samý ruch, na ulicích proudy lidí. Viděl muže ve zbrani na strážě chvátající. Byli to bradatí měšťané, dobře vyzbrojení. Na všech viděl, že mají kalich, většinou červený, někteří i bílý, na suknicí na prsou, na odění, na štítě. Každý se jím označil za bojovníka za kalich a pravdu boží.

Všude v ulicích byly přichystány sloupy a řetězy na zatarasení a přepjetí ulic. Na Staroměstské radnici už trčely všem na podiv tři z rožmberských korouhví, které včera přivezli. Celé houfce stály před nimi; ukazovali si je, mluvili o nich, a že ještě dvě visí z Novoměstského rathauzu, a vykládali o táborském vítězství.

Na Ovocném trhu potkal Ondřej studenta Bartoše. Osmahlý mladý muž měl místo kabelky a kalamáře u pasu pádnou šavli. K Ondřejovi chvátal

zdaleka a nedočkavě se ho vyptával, byl-li u Tábora, a jak se tam dělo. Zamířili k mostu.

Přes řeku bylo teď dobře vidět na hradbu Menšího města, na její bašty a věže. Veliká, rozlehlá zahrada arcibiskupova byla zničená, úplně vykáčená. Zničené bylo i předměstí a celé Menší Město: stavení vypálená, bez střech, holá, černá spáleniště, zahrádky, viničky v příkopě zdupané, zpustošené.

Ten pohled Ondřeje nepřekvapil: viděl to vše již před svým odjezdem na Tábor a sám byl při tom, když po tom nešťastném obležení pražského hradu a Hradčan káceli arcibiskupovu zahradu, aby nemohla svými kmeny a svým hustým křovím poskytnout úkryt nepřátelům. Ale toho si všiml, že se ostrov svatého Petra proměnil v ležení vojenské: u kamenné věže na jeho hořejším konci povívala korouhev s rudým kalichem. Také v braně na konci mostu a na jejich věžích pozoroval značně větší množství ozbrojenců, nežli jich viděl před odjezdem.

„Jednou tolik ti jich tam je,“ vykládal student Bartoš, „a co houfnic tam zavezli, i do Saského domu. Čekají, že se Uhři s Němci sem přihnou.“

„Od hradu.“

„Aby se dostali na most. Několik Čechů odtud k nám přeběhlo, a ti všechno pověděli. Ale naši se mohou hrubě dobře bránit. A nejvíc jim kusy a střelba pomůže. Jsou tam teď vaši i naši. A dva hejtmané také, jeden váš a druhý náš. Teď je to tak všude ve branách a na zdech, všude všichni společně.“

Mínil Pražany a jejich spojení.

Ondřej valně neposlouchal. Jeho zrak těkal za řekou, na výšinách Petřína, Nebozezu u Strahova, kde ve vinicích viděl nepřátelské stráže a hlídky, kde v zeleni míhaly se záblesky jejich zbraní. A na hradbách hradu nahoře! Korouhve tam vlály na věžích, na baštách, korouhve různých barev a mnohé se znamením velkého, rudého kříže.

Úvozová cesta napravo od hradu, vedoucí mezi hradem a Letnou dál k Ovenči, hemžila se proudem mužstva. Jeli tam s vozy nebo vedli koně dolů k řece. Břeh byl plný vozů, koní, mužů ozbrojených oštěpy i šavlemi, v šišatých helmicích, na koních, ale také jen v čapkách, polonahých, osmahých, černovlasých. Brodili koně nebo nabírali vodu do sudů; přitom křičeli a hrozili přes řeku ke Starému Městu, kde na nízkém břehu před městskou hradbou nebo u vytažených lodic stáli Pražané a jejich přátelé. Na Letné

stál stan vedle stanu, bouda na boudě, mezi nimi vlály korouhve. Nad strání stály celé tlupy zbrojných lidí, kteří patrně pozorovali Staré Město.

„Tam na Letné jsou Bavoři,“ vysvětloval student.

„A kde je král, ta šelma?“

„Na hradě. A jak ti ho tam předevcírem vítali, když tam od Zbraslavi přijel. Zvoněním a zpíváním a kněží ho vítali s procesím.“

„A kde má své vojsko uherské a kutnohorské?“

„Ti leží hned u hradu, na Brusce; a lidí rozličných národů ti tam je! Povídali ti přeběhlíci. A také,“ a to řekl s pohrdáním a trpce, „naši lidé, páni.“

„Češi.“

„A Moravané. Proradní! Hleď, hleď!“ a Bartoš ukazoval pravicí vzhůru na Letnou.

Veliký křik silných hlasů se odtud rozléhal. Hrozili Pražanům dole na druhém břehu a křičeli: „Hus! Hus!“ nebo „Katzter! Katzter!“ K tomu divě chechtání, pokřiky, poklony pitvorné, urážlivé.

Ondřej s Bartošem nahýbali se přes zábradlí co nejvíce a rudí vztekem hrozili nepřátelům a také křičeli, jako všichni, kteří stáli vedle nich nebo dál podél zábradlí.

Najednou chytl Bartoš Ondřeje za rameno a ukazoval napravo ke staroměstskému břehu, k Svatovalentinské bráně. Jak Ondřej uviděl, že tam strkají lodice na vodu, odtrhl se od zábradlí a prorazil lidmi, kteří se kolem tlačili. Dal se do běhu a volal:

„Pojďte jim pomoci! Pomozte bratřím!“

Bartoš hnal se za ním. Když udýchaní doběhli na místo, byly dvě lodice již plné lidí, většinou neoděných, bez plechů a kapalínů, ale kovaný cep nebo oštěp a meč měl každý. Ondřej s Bartošem a ještě s dvěma, kteří s nimi sem přiběhli, skočili do třetí lodice, také již skoro plné.

„Odrazte! Odrazte!“ křičeli kolem.

„Na ně! Na ty jednušky obludné! Hrr na Němce! Hrr na Uhry!“

Od brány na ně volali, ať počkají, ať nejezdí. Ale ty hlasy neslyšel nikdo. Vše přehlušoval nadšený křik od mosteckých věží a z mostu plného lidí, kteří jim kývali. Lodice pluly rychle, Ondřejovi se však zdálo, že pomalu. Ze přední lodice kdosi velitelsky křičel, ať přirazí všichni najednou, a z druhé někdo poroučel, aby na každé lodici zůstali alespoň čtyři.

„Vidíš?“ zvolal Bartoš, jenž stál při kraji lodice a lépe viděl. „Běží! Běží! Vozy ujíždějí!“ a ukazoval ku břehu.

Tam byl zmatek z náhlého a nenadálého útoku. Jízdní i pěší utíkali z vody, od ní, zahazovali džbery, pouštěli sudy. Na lodích křičeli a mávali zbraní; shora, z Letné, divý jek, a od mostu příval povzbuzujících hlasů. Vtom přední dvě lodice zarazily, ale ne u samého břehu, nýbrž opodál. Ondřej viděl, že na jejich lodici nečekají, že skákají do vody. Skočil také; za ním Bartoš a ostatní skoro všichni. Zbraň nad hlavou, brodili se vodou, jež jim šla nad pás, a křičeli.

Ondřej ještě zcela z vody nevybředl a již stál proti Uhrům. Bil, oháněl se mečem, sekal vpravo, vlevo, až se dostal úplně na sucho. Oštěpy, pádné meče pražské, zejména však kované cepy rozháněly Uhry, kteří se svými šavlemi nemohli odolat. Ustupovali; Čechové za nimi, až se pak u vozů zarazili. Stálo jich tu několik, dva ležely překoceny. Také hlas trouby Pražany zastavil. K lodicím dostali se bez překážky. Ondřej pomohl naložit dva raněné bratry, jiní s lehčími ranami brodili se sami. Mrtvého žádného nenechali na poli. Zato několik Uhrů tam leželo, to viděli z lodice; zdali mrtví či ranění, nebylo jasné.

Když už se dostali hodný kus od břehu, přihnal se pomocný houf shora. Vystřelili za Pražany a mrak šípů zasvištěl kolem lodí. Mnohé střely padly před nimi do vody, některé přeletěly, několik se jich zabodlo do lodic. Bratří se jen chechtali; ti, kteří stáli vzadu, klaněli se pitvorně Uhrům i Bavorům nahoře. Ti, kteří stáli vpředu, mávali zbraní v odpověď na jásavý pozdrav, jenž jim zněl vstříc přes vodu z mostu i hradeb staroměstských, a jenž je nadšeně vítal.

Umáchaný, krví postříkaný, ale nezraněný dostal se Ondřej s ostatními na břeh. Také student Bartoš vrátil se bez rány. Cestou zpět do Králova dvora zastavil se Ondřej i s Bartošem v Blažkově domě. Tentokrát nezastihli měšťana doma.

„Teď je ustavičně na rathauze,“ povídala jeho žena, jež oba hosty velmi ráda viděla. „Ve dne, často i v noci. Sotva co doma pojí, a již tam běží a bývá tam dlouho do noci. A předevírem celou noc, až do úsvitu se tam zdržel. Mají

tam nyní tolik starostí a práce a řízení! A vy – tak vy jste již bojovali.“ Měla radost z toho, že boj se tak skončil a že splatili Uhrům výsměch a pohanění.

Snášela jídla na stůl a pobízela.

„A pijte, jezte, nic se neohlížejte. Hlady mřítí nebudeme. Všeho je dost, a lacino všechno, maso, mouka. A víno také. Co jen po Němcích toho zbylo, jak měli sklepy a komory vrchovatě plné. Povídal muž, jak se na rathauze divili; všude v těch německých domech všeho dost, obilí, mouky, a co vozů všeho k svatému Jakubu odvezli! Na rathauze to všechno ku právu obce, k obraně obrátili.“

„Nač se tak Němci zásobili?“

„Pro krále, až by přijel, aby dobře prodali, říšským knížatům, uherským pánům, dvořanům. Myslili, že král přijede a že budou hody.“

Oba mladíci se dali do smíchu.

„Teď sníme jejich jídla my!“ pravil Ondřej.

„A vypijeme jejich vína, a dobrá,“ doložil Bartoš. „A jsou laciná. A dost ho je, dost. Jen solit hrubě nesmíme. Soli by mělo býti víc. A sevrou li nás Němci –“

„Bohdá nesevrou!“ zvolal Ondřej. „Za Poříčí je volno a vrch nad Špitálským polem je náš.“

Tak začali o Vítkově hoře, o novém opevnění na ní a zas na Blažka vzpomněli, vyhlíželi ho. Ale marně; za něj přišel jakýsi řemeslník a vyřídil Blažkovo vzkázání, že domů nemůže, že jedná s nedověřilými Němci, že je soudí.

Když Ondřej viděl, že se Blažka nedočká, poděkoval jeho ženě a šel za ním. Chtěl s ním několik slov promluvit, ale chtěl také vidět radnici a hlavně ty Němce. Zjistilo se v těchto dnech, že sem tam po Praze dosud jsou lidé, kteří nepřijímají pod obojí. Byli to samí Němci. Již v květnu byli pro to na radnici voláni. Tenkrát slíbili, že budou pít z kalicha. Ale nečinili tak. Proto je nyní volali nanovo před komisi.

U radnice se Bartoš s Ondřejem rozloučil. Ondřej však Blažka nenašel: dozvěděl se, že již odešel, že soud s Němci již odbyt. Před radnicí skutečně uviděl tlupu asi patnácti Němců, starších, mladších, a s nimi několik žen a dětí. Všichni rodu měšťanského, a dle obleku bylo zřejmo, že z domů zámožných. Ženy plakaly, mužští posupně mlčeli, do země

hleděli nebo se zamračeně rozhlíželi. Jen jeden starší, k němuž se choulila mladá, sličná žena, volal do zástupu kolem nich po česku s německou výslovností:

„Nechte mne tu, a ženu, budu přijímat, budu; budu na to přísahat!“

Kolem dali se mu do smíchu a pokřikovali:

„Jako dosud, Němče! Jen si táhni!“

Vtom se všichni rozestoupili. Přicházel muž v rudé suknicí a nesl korouhev. Na jaře ještě pyšně vlála vysoko na radnici, korouhev pana Čeňka z Vartemberka. Pak, když ten pán se k uherskému králi dal, strhli ji a na pranýř přibili. Nyní vyrudlou, potrhanou, pošpiněnou nesl kat od pranýře a postavil se s ní v čelo Němců. Vykročil, žoldnéři pobídlí odsouzené; kolem jim spílali, posměšně na ně volali a s patrnou radostí za nimi hleděli, jak je kat a biřicové vedli dolů k Ovocnému trhu.

„Kam je vedou?“ ptal se Ondřej jakéhosi řemeslníka.

„Ne daleko, bratře, na most, a kousek za most. A pak ať si jdou, na hrad k panu králi uherskému a k těm popům papežským. To už treffi, dobře treffi.“

Kolem se dali do smíchu a Ondřej také. Pak zamířil rovnou na Vítkov. Toužil spatřit nová opevnění. Vyšel Horskou branou a stoupal svahem nahoru mezi vinicemi. Šel, kudy stoupal celý houf kolem několika vozů, které nahoru těžko vyjížděly. Jejich průvod byli samí táboři, většinou cepy ozbrojení. Ondřej mezi nimi poznal jednoho z Radonic, z jejich sousedství. Od něho se dozvěděl, že na těch vozech před nimi vezou houfnice a prach, to že jenom ještě schází, jinak že jsou s dílem skoro hotovi.

„Však jsme se také přičinili a činíme,“ pravil radonický bratr, „a bratr Žižka nepoleví, ten je neúmorný. Teď ještě tyto kusy. Už jich tam bratr Žižka nastrkal všude dost, a pořád by ještě dával. Na střelbu hrubě dává.“

Na neširokém hřbetu Vítkovy hory bylo jako na mraveništi. Nad hemžícím se pracujícím lidem strměla nová stavba, srub okopáný a ohrazený. Ondřej šel nejprve, jak ho Radonický vedl, k okraji hory nad půlnoční svah, jenž pod ním spadal hluboko a příkře. Jeho zrak zaletěl k Hradčanům a vedle na táhlou Letenskou pláň. Teď tam úplněji viděl nepřátelské ležení.

„Druhé, veliké město je to,“ povzdechl si nahlas.

„A je ještě větší, povídají,“ děl radonický bratr. „Konce neviděti. Dál, za tímhle, říkají u Ovence, u královské obory, tam také leží, všude. Všecko tam

plno bud a stanů, a co tam prý šacht a lochů nakopali. Přeběhlíci povídají, slyšel jsem v Praze. A co dědin kolem zkazili, ti machometi. Co noc vídáme zář po nebi, brzo tu, brzo tam. A naše lidi při tom lapají a pálí. A hle – hle –“ zachmuřený bratr ukázal přes Špitálské pole za řeku, kde jel volně polem nepřátelský houf směrem k Holešovicům.

„Byli na obhledech,“ mínil Ondřej.

„Jistě. Hledají asi na nás cestu. Tudy nemohou,“ a Radonický ukázal i pohleděl dolů po strmém, nedostupném svahu, „a tudy,“ ukázal vpravo ke srubům, „nu, tudy jim nedáme, s pomocí boží.“

Ondřej příliš neposlouchal. Zamyšleně hleděl za houfem uherských jezdců, pak opět na nepřátelském ležení utkvěl jeho zrak, na Hradčanech, až směrem k Vyšehradu ho obrátil. Tam všude nepřátelé, pomýšlel, a co jich! A dole mezi nimi Praha, sevřena jimi ze všech stran...

V tomto okamžiku poprvé plně pocítil, v jakém nebezpečení je Praha, a všechno. Kdyby ji uherský král opanoval, potře pak všechny. Louny, Slané v jeho moci, a Hradec, Tábor – zdali by pak samy odolaly Uhrům, Němcům a křížovníkům ze všech zemí? Jak by vydržely?

Avšak z té chmury se jeho mysl brzy dostala. To jak se odvrátil od města, jak stanul mezi svými u nových srubů. První strměl nedaleko: věž dřevěná, ohrazená zdí, příkopem, který ještě prohlubovali. Nad střechou povívala rudá korouhev se znamením kalicha, roubené stěny plné dřevěných hřebů byly omítnuty mazanicí, aby je chránila před ohněm. Uvnitř ležely hromady kamení, u zdi se lesklo několik houfnic. Dvě z vozu složené nesli zrovna do věže nahoru do jizby, aby je tam k úzkým okénkům postavili a ke střelbě na nepřítel přichystali. Druhý srub, jenž byl dále, na kraji zpustlé vinice kupředu šikměji posunut, vypadal zrovna tak, jen o viničnou zděnou věž byl tvrdší. Tu také obtočili příkopem a náspem a spojili s opevněním srubu. Dále za ním kopali hluboké vlčí jámy, aby co možná nejvíc ztížili nepřátelům přilnutí ke srubům. Práce za toho parna byla velmi namáhavá. Ale bratři i sestry oháněli se nadšeně a bez přestávky.

Tu se také Ondřej setkal s Buchovcem a s Žižkou. Přijížděli z obhlídky, na kterou se vydali dál po hřebeni až za krajní stráž. Bratr Žižka, opálený, jen v suknici a v čapce, palcát vpředu u sedla zavěšený, volal, zdali již kusy přivezli. Buchovec Ondřeje zpozoroval a zakýval na něho. Ondřej radostně

přiskočil k hejtmanům. Těšilo ho, že ho také bratr Žižka jménem oslovil a že se optal na strýce, jak se mu daří.

„A co ty tu děláš?“ dodal úsečně.

Ondřej pověděl, že přišel se podívat na sruby a na nepřátelské ležení.

„A lekl jsi se, co jich je,“ řekl Žižka, upíraje na něj své oko.

Ondřej se zarazil a hned neodpověděl.

„Je, bratře, ale Pán Bůh velí se nebáti záhubců tělesných.“

Ondřej se začervenal a vyhrkl:

„Nebojím se, nech mne tu, abys viděl –“

Žižka, jenž za řeči již zase pozoroval práci u hradby srubu, se k němu otočil; vtom Zbyněk položil ruku Ondřejovi na rameno a řekl s úsměvem:

„Milý Ondřeji, my víme, že se nebojíš. Ale tady nezůstaneš. Jsi dobrý jízdný, těch bude dole více potřeba nežli tu. Jen zůstaň ve svém houfu.“

„Tak,“ přisvědčil Žižka stručně.

Dali mu sbohem a pobídli koně. Když Ondřej upřel opět zrak k Hradčanicům, taková starost jako prve již ho nesklíčila. Pán Bůh velí se nebáti, řekl bratr Žižka, jemuž se obdivoval už dříve, nežli ho osobně poznal, na jehož slovo všechno dal, zvláště od té doby, co sám poznal jeho vedení, když táhli z Tábora přes Benešov a Poříč do Prahy. A více nežli to slovo účinkovaly na mladého zemana, jako na všechny, klid a jistota hejtmanovy, jeho zbožná statečnost a sebeobětavost.

S plnou důvěrou, jako posílen vrátil se Ondřej do Králova dvora. Tento den měl on s jízdnými, kteří přijeli s Mikulášem z Husi, na odpočinek. Nazítří nastala zase služba. Z Králova dvora, na jehož nádvořích stály jejich vozy, vyjžděl hlavně na hlídky, často i na ponůcky, a pokaždé ven za Poříčskou bránu na Špitálské pole k řece.

Den za dnem míjel mu v ustavičném napětí a rozčilení jako všem v Praze. Nastávající veliký, a jak věděli, rozhodný boj vzrušoval všechny, Pražany i jejich spojence. Chystali se na něj a připravovali s napětím všech sil a na všech stranách, i proti posádce vysehradské i hradčanské. Všude dost hlídek,